

הרב עובדיה יוסף יביע אומר ח יורה דעה סימן כב

המהר"י קולון (שרש קסו אות ג) כתב, שאין כח ביד האב למחות בבנו לישא אשה אשר יחפוץ בה הבן, אם היא אשה ההוגנת לו. שהרי אפילו לענין ממון ק"ל כמאן דאמר דהוי משל אב, וכן פסקו כל פוסקי ההלכות, וכ"ש כן דהוי דבר השייך בצערא דגופא, להניח האשה אשר חפץ בה, ויקח אשה אחרת אשר לא תישר בעיניו כל כך, ועוד שקרוב הדבר בעיני דהוי כמצוה את בנו לעבור על דברי תורה, שהרי אמרו חז"ל (קידושין מא א) אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה, הרי שהקפידו חכמים שיקח אשה אשר יחפוץ בה ותמצא חן בעיניו. וכבר כ' הרא"ש בתשובה (כלל טו סי' ה), שאם האב מצוה על בנו שלא ידבר עם פלוני, ושלא ימחול לו על מה שעשה עד זמן מסויים, והבן חפץ להתפייס עמו, אין צריך הבן לחוש לצוואת אביו, כי אסור לשנוא שום יהודי וכו', וכן הובא בטור יו"ד (סי' רמ). והכא נמי לא שנא, מאחר שיש נדנוד עבירה בדבר. ועוד דבמילתא דלא שייך האב בגוה, פשיטא שאין כח לאב למחות ולצוות על הבן, ואין בזה לא משום כיבוד ולא משום מורא, דכיבוד לא שייך אלא בכגון מאכילו ומשקהו מלבישו ומנעילו וכי"ב, ומורא היינו שלא ישב במקומו ולא יסתור דבריו וכי"ב, דהוי מילתא דשייכא לאב, אבל בנ"ד דהוי מילתא דלא שייך האב בגוה, פשיטא שאין כח באב למחות בבנו. ע"כ. וכן פסק הרמ"א בהגה (סי' רמ סעיף כה). גם המהרשד"ם בתשובה (חיו"ד סי' צה) כתב, שהאב שציוה על בנו שבשום אופן לא ישא את בת פלוני, והבן חפץ בה, כי היא ישרה בעיניו, הדין פשוט שהבן יכול לישא האשה אשר ישרה בעיניו, ואין מצות האב מעכבת כלל, כי ממנה יזכה לבנים הגונים, כיון שהיא כשרה כשאר בנות ישראל הכשרות, ואם ישא אשה אחרת אשר אין לו חפץ בה, בניו יהיו בני שנואה, ושנואים לפני המקום. ע"ש. וכתב ע"ז בשו"ת משפט צדק ח"א (ס"ס כג) בד"ה ואם, שאף שנידון מהרשד"ם היה בבן, נראה שהוא הדין בבת, שהרי אפי' האב אסור לו לקדש את בתו עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה. והכי דייקנין בקידושין (מא א) ממתני'. ע"ש. וכ"כ בשו"ת מכתם לדוד פארדו (חיו"ד סי' לג, דף צה ע"א). ע"ש. וכ"כ הגאון בעל הפלאה בשו"ת גבעת פינחס (סימן ג) שלפי הטעמים שכתב מהר"י קולון הנ"ל, נראה שאין חילוק בזה בין בן לבת, וכן נכון. ע"ש. גם בשו"ת מחנה חיים (חאה"ע ח"ג סי' לב) כתב, אודות אדם חולה שהרגיש שקרב קצו, והזהיר את אשתו, שאם הבחור פלוני יבקש לשאת את בתו לא תסכימי לכך בשום אופן. ואחר כמה שעות נפטר, ואח"כ בא הבחור ההוא וביקש לשאת את הבת לאשה, ובאה האלמנה לשאול אם מותרת לעבור על רצון בעלה המנוח, לאחר שהזהירה על כך באזהרה חמורה, והשיב, שאפילו אם היה האב מזהיר את בתו שלא תנשא לבחור פלוני, אין הבת מחוייבת לשמוע לאביה שלא תנשא לאיש אשר לבה חפץ בו, וכמ"ש הרמ"א ביו"ד (סי' רמ סכ"ה) בשם מהר"י קולון. וכ"ש בנ"ד שהאב דיבר רק עם אשתו שאין הבת צריכה לשמוע לדברי אביה המנוח וכו'. ע"ש. הא קמן דפשיטא ליה שאין חילוק בין בן לבת. ואע"פ שאין הבת מצווה על פריה ורביה, מ"מ יש לה מצוה בנישואיה, מפני שהיא מסייעת לבעלה לקיים מצות פריה ורביה, וכמ"ש הר"ן רפ"ב דקידושין, ובתשובותיו (סי' לב), הילכך רשאית להנשא למי שתחפוץ בו, אפי' נגד הוריה. [וע' להגאון הנצי"ב בשו"ת משיב דבר (חיו"ד סי' נ) שכתב, שלפי הטעם שכתב מהר"י קולון דלא שייך כיבוד אב אלא במה שנוגע לו ולהנאתו כגון להאכילו ולהשקותו, משא"כ בדבר שאינו נוגע לו אין חיוב לשמוע בקולו, וטעם זה הובא גם בביאורי הגר"א. לפ"ז נראה דהיינו דוקא לגבי מ"ע דכיבוד ומורא, אבל אם נישואי בנו לאשה פלונית היא בגדר בזיון לאב, חייב לשמוע בקול אביו, ואסור לו לשאתה לאשה, שזהו בכלל ארור מקלה אביו ואמו, ואפילו אם מחל האב לא מהני, דאף דקי"ל אב שמחל על כבודו כבודו מחול, מ"מ על בזיונו א"א למחול, כמ"ש השאלתות דרב אחאי (סי' ס). וכ"כ בשו"ת הריב"ש (סי' רכ) בשם הראב"ד. ע"כ. ובס' תורה תמימה (ס"פ תולדות) כ' להעיר ע"ד מהר"י קולון הנ"ל ממה שציוה יצחק את יעקב שלא יקח אשה מבנות כנען, ואם מן הדין אין הבן חייב לשמוע לאביו בעניני נישואין, לא היה לו לומר בלשון צווי, וחידוש שלא נתעוררו בזה הפוסקים וכו'. ע"ש. ולפי האמור לק"מ, שלקחת אשה מבנות כנען נחשבת כבזיון לגבי אבות העולם, עד שאמרה רבקה קצתי בחיי מפני בנות

חת. וכן מצאתי בספר חסידים (סי' תקסד) שכתב, אם אביו או אמו רואים שבנות הארץ רעות, ומצוים עליו לבל יקח מהן אשה, והבן לוקח מהן אשה, חוטא הבן בזה, שהרי יעקב שמע ליצחק ולרבקה שלא לישא אשה מבנות כנען. ע"ש. וכן נראה כוונת הרב בן המחבר ספר בית הלל בהגה (ס"ס רמ). ע"ש. וכ"כ השדי חמד (מע' כ כלל קמז) בשם הרב תהלה לדוד ח"ב (דף ה ע"ב). ע"ש. ובשו"ת מכתם לדוד פארדו (חיו"ד סי' לג, דצ"ה ע"ד) בד"ה ובר מן דין, כתב, שאם האב מקפיד משום צוואת ר' יהודה חסיד שלא ישאנה, לא קרינן בה אשה ההוגנת לו, וצריך לשמוע לאביו, ואע"ג דנפיש בני חילא דלא קפדי בהאי מילתא, מ"מ כיון דאיכא מאן דקפיד משגחינן ביה, וכיו"ב כ' הרב מהר"ר חסדאי הכהן בשו"ת תורת חסד (סי' רסח) וכו'. ע"ש. ולפע"ד נראה שכל שאין הבן מקפיד בזה, א"צ לשמוע לאביו בזה, דכל דלא קפיד לא קפדי בהדיה, וכמ"ש בשו"ת שם אריה (חיו"ד סי' כז דל"ט ע"א), שכל צוואות ר"י החסיד חששות רחוקות הן, ולא יזיקו אלא לאחד מני אלף, ואינם אלא דרך עצה טובה, ודלא קפיד לא קפדי בהדיה. ע"ש. וכ"כ בשו"ת חתם סופר (חאה"ע ס"ס קטז). ובשו"ת אגרות משה (חאה"ע סי' ד). ועוד. ודו"ק]

